

KIHNIÖN TARKASTUSLAUTAKUNNAN VUODEN 2023 ARVIOINTIKERTOMUS

SISÄLLYSLUETTELO:

TARKASTUSLAUTAKUNNAN TOIMINTA.....	2
Kokoonpano.....	2
Tehtävät ja toiminnan tarkoitus	2
Yhteys tilintarkastajaan.....	2
Toimintamuodot.....	2
TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN SEKÄ TOIMINNAN TULOKSELLISUUDEN JA TARKOITUKSEN MUKAISUUDEN ARVIOINTI.....	4
Kunnanhallitus ja yleiset havainnot.....	4
Sivistyslautakunta	4
Tekninen lautakunta.....	6
Taloudellisten tavoitteiden toteutumien	6
YHTEENVETO	7

TARKASTUSLAUTAKUNNAN TOIMINTA

Kokoonpano

Kuntalain 121.1§:n mukaan kunnanvaltuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja.

Kunnanvaltuusto on kokouksessaan 23.8.2021 valinnut tarkastuslautakunnan jäsenet ja varajäsenet toimikaudeksi 2021-2025. Kunnanvaltuusto on 13.12.2021 valinnut Jaakko Ryttilän tilalle Juha Koiviston varajäseneksi Kirsti Saarnion.

Varsinainen jäsen		Henk.koht.varajäsen	
Juha Koivisto, pj.	(5)	Kirsti Saarnio	(0)
Pilvi Kärkelä, vpj	(1)	Matti Niemelä	(0)
Jussi Hellgren	(5)	Annamaria Korhonen	(0)
Teemu Ojala	(4)	Mika Korkiakoski	(0)
Mailis Risku	(4)	Meri Lepistö	(1)

Suluissa on esitetty osallistumiskerrat kokouksiin. Kokouksia on ollut 5 kpl.

Tarkastuslautakunnan jäsen Juha Koivisto on 22.9.2021 ilmoittanut ns. pysyvänä esteellisyytenä teknisen lautakunnan varajäsenyyden.

Esteelliset tarkastuslautakunnan jäsenet eivät ole osallistuneet tarkastuslautakunnan toimintaan kyseisten asioiden käsittelyn osalta.

Tehtävät ja toiminnan tarkoitus

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on KunL 121 §:n mukaan arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet sekä onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Tuloksellisuutta tarkastellaan laajasti toiminnan onnistuneisuutena, arvioiden miten hyvin kunta täyttää tehtävänsä asukkaiden palvelujen tuottajana.

Tarkastuslautakunta antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä.

Hallitus antaa valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta (KunL 121.5§).

Yhteys tilintarkastajaan

Kunnan tilintarkastajana on toiminut tilintarkastusyhteisö BDO Audiator Oy vastuullisena tilintarkastajanaan JHT Vesa Keso.

Toimintamuodot

Tarkastuslautakunta on käsitellyt kuntalain ja hallintosäännön edellyttämiä asioita vuosille 2021-2024 hyväksytyn arviointisuunnitelman mukaisesti. Vuoden 2023 painopistealueena on ollut kirjasto- ja vapaa-aikapalvelut.

Jokaiseen tarkastuslautakunnan kokoukseen on kutsuttu kunnanjohtaja selvittämään ajankohtaisia kunnan toimintaan ja talouteen liittyviä asioita. Jokaisessa kokouksessa on ollut myös työohjelman mukainen arviointiteema.

Kunnanjohtajan lisäksi arviointivuoden aikana kokouksissa on ollut kuultavina talous- ja hallintojohtaja, tekninen johtaja, hyvinvointijohtaja, rehtori, kirjastonhoitaja ja vapaa-aikaohjaaja.

Tarkastuslautakunta on saanut selvityksiä johtavien viranhaltijoiden toimesta kunnan toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta. Viranhaltijoiden täytettäväksi on annettu arviointilomake, joka on liitteineen toimitettu ennen kokousta tarkastuslautakunnan jäsenille. Lomakkeella on painotettu tavoitteiden saavuttamiseen sekä toiminnan tuloksellisuuteen ja tarkoituksenmukaisuuteen liittyviä asioita.

Osana arviointityötä tarkastuslautakunta seuraa kunnan toimielinten ja johtavien viranhaltijoiden toimintaa. Tarkastuslautakunta on sopinut seuraavasta työnjaosta eri hallinnonalojen toiminnan seuraamisessa.

<u>Toimielin</u>	<u>Tarkastuslautakunnan jäsen</u>
Kunnanhallitus	Pilvi Kärkelä, Teemu Ojala, Juha Koivisto
Sivistyslautakunta	Mailis Risku, Jussi Hellgren, Juha Koivisto
Tekninen lautakunta	Pilvi Kärkelä, Teemu Ojala, Juha Koivisto

Tarkastuslautakunta on 21.11.2023 tehnyt tutustumiskäynnin vanhaan kansakouluun ja 23.1.2024 Kihniön yhtenäiskouluun.

TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN SEKÄ TOIMINNAN TULOKSELLISUUDEN JA TARKOITUKSEN MUKAISUUDEN ARVIOINTI

Kunnanhallitus ja yleiset havainnot

Parkanon kaupunki on esittänyt Kihniön kunnalle lisävaatimuksia sote-palveluiden tuottamisesta vuosina 2020-2022. Vuoden 2022 tilinpäätöksessä annetun selvityksen mukaan neuvottelut kuntien välillä olivat vielä kesken. Kunnanhallitus katsoi tuolloin, että lisäkustannusten osalta täyttyivät pakollisen varauksen kriteerit ja vuoden 2022 tilinpäätökseen tehtiin pakollinen varaus 197 465 €.

Vuoden 2022 arviointikertomuksessa tarkastuslautakunta on pitänyt tärkeänä, että kunta pyrkii aktiivisesti hakemaan oikeudenmukaista sovintoratkaisua riidanalaisiin sote-menoihin.

Tarkastuslautakunta toteaa, että Kihniön kunta ja Parkanon kaupunki ovat tehneet sovintoratkaisun riidanalaisista sote-menoista. Sovintoratkaisussa Kihniön kunta maksaa Parkanon kaupungille kertakaikkisena korvauksena ajalta 1.1.2020 - 31.12.2022 yhteensä 770.000 euron korvauksen ylitetyistä kustannuksista. Parkanon kaupunki palauttaa Kihniön kunnalle takaisin yhteistoiminta-alueen alkaessa rahoitusvastuukatetta varten maksetun väliaikaisen luoton 168.820,74 euroa.

Sivistyslautakunta

Sivistyslautakunnan alaisen toiminnan arviointia on tehty kirjastonhoitajan, vapaa-aikaohjaajan, rehtorin ja hyvinvointijohtajan kuulemisissa.

Hyvinvointijohtaja on esitellyt tarkastuslautakunnalle hyvinvointilautakunnan tavoitteita ja niiden saavuttamista. Tarkastuslautakunta katsoo, että toiminta on ollut olennaisilta osin asetettujen tavoitteiden mukaista.

Hyvinvointisuunnitelman tavoitteiden toteutuminen

Hyvinvointisuunnitelman 2021-2024 painopistealueiden tavoitteiden toteutumista on esitetty tilinpäätöksen sivuilla 61-64.

Selvityksen mukaan terveellisten elintapojen edistämiseen liittyvistä tavoitteista toteutui 8, osittain toteutui 1 ja toteutumatta jäi 1 tavoite. Turvalliseen elinympäristöön liittyvistä tavoitteista toteutui 1 ja toteutumatta jäi 6 tavoitetta. Osallisuuden ja vaikuttamisen kokonaisuudesta toteutui 6 tavoitetta, 2 toteutui osittain ja 1 jäi toteutumatta.

Tarkastuslautakunta katsoo, että toiminta on ollut olennaisilta osin asetettujen tavoitteiden mukaista. Turvallisen elinympäristön tavoitteiden osalta tarkastuslautakunta kuitenkin kysyy, mitä toimenpiteitä on suunniteltu tehtävän tavoitteiden paremman saavuttamisen varmistamiseksi?

Kirjastopalvelut

Kirjastonjohtaja oli toimittanut etukäteen tarkastuslautakunnalle kirjallisen aineiston, jossa oli esitetty vastauksia esityslistalla olleisiin kysymyksiin.

Tarkastuslautakunnalle selvitettiin kirjaston toimintaan liittyviä asioita. Saadun selvityksen mukaan kirjaston lainaustoimintaan kuuluu paljon muutakin kuin perinteinen kirjojen lainaus, esimerkiksi erilaisten liikuntavälineiden lainaus.

Kirjastossa on ollut tämän vuoden aikana lainaajia 446, fyysisiä käyntejä 14 880 ja lainausten kokonaismäärä on ollut 23 493. Kirjaston käyttö on suurelta osin palautunut lähelle koronaa edeltävää tasoa.

Tarkastuslautakunnalle selvitettiin peli- ja mediakasvatuksen hankkeeseen liittyviä asioita. Saadun selvityksen mukaan hankkeeseen liittyen on järjestetty kaksi aikuisten luentoa, pelitaitokoulutuksia oppilaille (3 ryhmää) ja mediakasvatuskoulutuksia oppilaille (11 ryhmää).

Tarkastuslautakunta keskusteli yksintyöskentelyyn liittyvistä ongelmista.

Vapaa-aikapalvelut

Vapaa-aikaohjaaja oli toimittanut tarkastuslautakunnalle kirjallisen aineiston, jossa oli esitetty vastauksia esityslistalla olleisiin kysymyksiin.

Vapaa-aikaohjaaja on aloittanut kyseisessä tehtävässä syksyllä 2022. Saadun selvityksen mukaan työntekijälle ei ollut tarkastuslautakunnan kokouspäivään mennessä tehty tehtävänkuvausta. Tarkastuslautakunta toteaa, että työtehtävän tarkoituksenmukainen hoitaminen edellyttää, että työntekijälle on kirjallisesti määritelty työtehtävän sisältö. Tarkastuslautakunta toteaa myös, että hyvään johtamiseen liittyy myös säännöllisesti pidettävät kehityskeskustelut.

Tarkastuslautakunta kysyy, millä tavoin kehityskeskusteluiden pitäminen on ohjeistettu ja kuinka monen työntekijän kanssa kehityskeskustelu on pidetty ja monenko pitämättä vuonna 2023 (hallintokunnittain)?

Tarkastuslautakunnalle selvitettiin valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumista. Saadun selvityksen mukaan valtuuston asettamat tavoitteet eivät juurikaan vaikuta toimintaan. Tarkastuslautakunta keskusteli vapaa-aikatoimen palveluiden kohdistumisesta eri ikäluokille.

Vapaa-aikatoimessa on tällä hetkellä käynnissä kaksi hanketta. Harrastamisen Suomen malli -hankkeen puitteissa järjestetään koulupäivän yhteydessä 12 viikoittaista kerhoa. Kerhoissa on mukana noin 80 lasta. Hankkeen rahat riittäisivät huomattavasti laajempaan toimintaan, mutta toiminnan edellyttämiä vetäjiä ei ole riittävästi.

Geopark-maastoliikuntareitti -hankkeen tarkoitus on tehdä Geopark-kohteita ja nähtävyyksiä yhdistävä maastopyöräilyreitti. Hankkeesta on vielä tekemättä mm. osa pitkosuista, taukopaikat ja opasteet.

Käyttäjätietojen ja -määrien keräämisen osalta todettiin, että Käskyvuorella on paristokäyttöinen kävijälaskuri. Kuntosalin oven avaamisesta jää myös kirjautumistieto. Lisäksi terveystietojen allasosaston käyttäjämäärää seurataan. Tarkastuslautakunta

pitää tärkeänä, että saatua käyttäjätietoa hyödynnetään toiminnan suunnittelussa ja johtamisessa.

Toiminnan kehittämiseksi tehtävinä asioita tuotiin esille mm. liikuntaneuvojan palkkaaminen, liikuntapaikkojen ylläpidon parantaminen ja nuorisotilan perustaminen.

Liikuntapaikkojen ylläpitoon liittyen tarkastuslautakunta keskusteli liikuntasalin siivouksesta. **Tarkastuslautakunta kysyy, millä tavoin liikuntasalin siisteyttä ylläpidetään?**

Tekninen lautakunta

Osana vuoden 2023 teknisen lautakunnan arviointiyötä tarkastuslautakunta teki tutustumiskäynnit vanhaan kansakouluun ja yhtenäiskoululle.

Taloudellisten tavoitteiden osalta todettiin, että teknisen toimen toiminta on ollut olennaisilta osin talousarvion mukaista. Yksittäisistä menotileistä ylitystä oli mm. lämmityksen ja alueiden ja rakennusten kunnossapitopalveluissa.

Tarkastuslautakunnalle selvitettiin talousarvion toiminnallisten tavoitteiden toteutumista tilinpäätöksen s 75-76 mukaisesti.

Tarkastuslautakunta keskusteli asiakaspalvelun helpon lähestyttävyyden ja työajan taroituksenmukaisen käytön välisestä ristiriidasta.

Kiinteistökartoitukseen liittyvän tavoitteen osalta todettiin, että projekti on vielä kesken eikä sitä ole edistetty vuonna 2023.

Kiinteistöjen salkutuksesta on tehty noin 75 %. Kiinteistö- ja toimitilastrategia-asiakirja on tarkoitus tuoda hyväksyttäväksi vuoden 2024 aikana.

Tarkastuslautakunta kysyy, onko keskeneräisten tavoitteiden saavuttamiselle annettu sitova aikataulu?

Tarkastuslautakunnalle selvitettiin strategiaan pohjautuvien tavoitteiden toteutumista. Tarkastuslautakunnalle selvitettiin myös työhyvinvoinnin kehittämiseksi tehtyjä toimenpiteitä.

Taloudellisten tavoitteiden toteutumien

Tuloslaskelman osoittama vuosikate oli negatiivinen -137 261 € ja tilikauden alijäämä -545 760 €. Alijäämään on vaikuttanut Parkanon kaupungin kanssa v 2023 tehty sopimus edellisvuosiin kohdistuneista sote-kustannusten maksamisesta 770 000 €.

Lainakantaa on vuonna 2023 vähennetty 638 637 € eikä uutta lainaa ole nostettu. Tilinpäätöksessä lainakanta on 6 085 034 €, 3 475 €/asukas. Ennakkotiedon mukaan kuntien keskimääräinen lainakanta on 3 320 €/asukas.

Sote-uudistuksesta johtuen HVA on vuokrannut kunnan omistamat sote-kiinteistöt määräaikaisesti vuoden 2025 loppuun. Vuokratuotto on vuonna 2023 ollut 450 000 €.

Toimintakertomuksessa on tehty selkoa kuntakonsernia koskevista olennaisista tapahtumista, annettu arvio kuntakonsernin tulevasta kehityksestä sekä kuntakonsernin valvonnan järjestämisestä. Kunnanvaltuusto on hyväksynyt uuden konserniohjeen 13.12.2021.

Kuntakonsernin vuosikate oli poistoista -4 % (122 %), lainojen ja vuokravastuiden yhteismäärä 3 569 €/asukas (5 846 €) ja laskennallinen lainanhoitokate 0,2 (1,0). Konsernin taseeseen kertynyt yli/alijäämä oli -80 €/asukas (+460 €). Suluissa on esitetty vuoden 2022 vastaava tieto.

Tarkastuslautakunta toteaa, että Kuntal mukainen arviointimenettely voidaan aloittaa, mikäli konsernitaseen kertynyt alijäämä on vähintään 1 000 €/asukas ja edeltävänä vuotena vähintään 500 €/asukas.

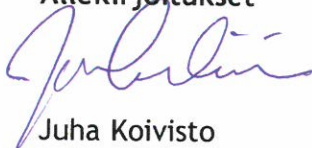
Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että hallitus seuraa aktiivisesti kriisikunnan tunnuslukujen kehittymistä.

YHTEENVETO

Tarkastuslautakunta on suorittanut lakisääteisen arviointitehtävänsä ja jättää vuoden 2023 arviointikertomuksen kunnanvaltuuston käsiteltäväksi.

Kihniössä 21.5.2024

Allekirjoitukset

Juha Koivisto
puheenjohtaja

Meri Lepistö

Jussi Hellgren

Teemu Ojala